

Meie Mats

Nr. 27. (209)

Lauapäeval, 23. augustil 1919.

Nr. 27. (209)

Halliparuni poliitika.

„Mis sa sest sigudikust nii kaua nuumad? Tapa ära, saad ometi ilusa raha!“
 „Ei taha veel tappa. Ma nuuman teda veel paar nädalat ja wiin siis Asutawasse Kogusse!“
 „Mis sa lori ajad!... Mis see siga seal Kogus teeb... Ta ei tunne ju seaduse piiskagi!“
 „Seda pole tal tarwis kah — ma wiin ta Asutawa Kogu einelaua pidajale. Küll see tast asja saab!“

Järgmine „Meie Mats“, nr. 28 ilmub lauapäeval, 30. augustil.

Kosjasobitajad.

Sõjamehe romaan.

Horst Bodemer.

(Järg 15.)

Siis jäi ta tagasihoidlikuks. Uffelnil oli kõlblik pohmelus peas, ja kui ta liig ägedasti teatrit mängis, wõis naljast weel kurbmäng saada.

Mehed olid ju weidrad olewused! Naine oli hoopis teine, kui tarwis oli diplomaatlise osawusega eiesid tõmmata. Mis ta kord tahtis, seda nõudis ta paendumata jõuga ja hoidis kõik kasuta mõtted eemal. Sellest said mehed harwa aru.

Pärast õhtusööki põles põrand Uffelni jalgade all.

Maria aga kerjas: „Weel weerand tundigi, Heller!“

„Meie oleme ju homme jälle siin ja peame paruniprouale ka rahu andma!“

See tõrjus osawasti.

„Noh, tund aega weel, herra von Uffeln! Herrased, siis aga on tänaseks küll. Kõik läks ju meeletu kiirusega!“

Helmüt oli tema wastu jälle lahke. Maria ei märganudki, et ta wiimaks jälle õige rahuks sai.

Aga kui nad wiimaks autos istusid, kahmas ta Maria käe järele.

„Maria, ma palun sind, oleme homme wiimast korda paruniproua juures. Ma tulen ju tuhat korda parema meelega sinu juure!“

Maria nikutas pead.

„Seda sa peadki tegema. Ülehomsest peale. Siis olen ma onuga juba läbi rääkinud.“

Uffeln awas Maria kinda, andis ta peopesale suud ja asendas ta Brandenburi wärawa juures jälle teise autosse.

Kui Maria koju jõudis, põles onu toas weel tuli. Aga ta läks kohe oma magadistuppa. Nüüd üksi olla täie südamega! Homme oli ka päew. Ja siis tuli kohe lahing läbi lüüa. Seks oli talle jõudu waja.

* * *

Kui onu ja wennatütar teisel hommikul olid koos kohwi joonud, ütles Maria:

„Ma paluksin sind, onu, minu waranduse walitsemist nüüd minu enese kätte anda.“

Rahulikult wastas arwenõunik — ta oli ju mõnda aega selle wõimalusega arwanud:

„Õieti ei tohiks ma seda teha. Ma peaksin sinu isa soowi järele talitama. Aga ma tean, seaduslikult ei wõi ma parata. Isegi sundida wõib mind — kohtu abil — sinu nõudmist täitma.“

„Sa tunned ju asja imehästi!“

„Nagu praegu kuulsid — jah. Mis me sellest räägime. Lühidalt: mõne päewa pärast annan sulle raamatud ja panga aruanded ära.“

„Ma palun sind, tee seda parem kohe!“

Pikkamisi tõstis arwenõunik pea üles ja waatas wennatütrele terawasti näkku.

„Mina tahan, et sa minu wormilikult wabastad: Siis peawad kõik raamatud korras ja arwed käepärast olema. See wõtab paar päewa aega.“

„Noh, ma wabastan sinu kohe, onu, kui tahad, päris kirjalikult!“

„Muidugi soowin ma kirjalikult. Kord peab olema! Aga niisama korrapärast pean kõik käest ära andma!“

Nüüd rahulikkust! ütles enesele Maria, sest juba kolme tunni pärast pidi tal tee panka lahti olema.

„Majadega — sellest saan ma aru — läheb aega. Aga mis pangas on, see ei tee tööd. Anna mulle lihtsalt tshekiraamat kätte; ma olen ju sinna alati pidanud oma nime alla kirjutama, kui mulle raha tarwis oli! Raha on minu nimel, sellepärast siis ka üksi minu oma.“

„Mispärast tahad sa just tshekiraamatut, Maria?“

Neiu jäi rahulikuks.

„Kui ma sulle seda ütlesin, siin lähesime jälle tülli. Paraku on seda wiimasel ajal tihti olnud. Tulewikus ma seda ei taha. Sellepärast lepi nüüd selle põhjusega.“

Arwenõunikul olid juba ammu omad mõtted. Nüüd siis tuli see tund! Ta ei olnud uskunud, et see nii ruttu tuleb.

„Mina ei wasta midagi. Ütle mulle ainult kõik ära, Maria. Sul on kõikisugu plaanid. Kas puudub sul minu wastu usaldus?“

„Ei, onu, aga need plaanid ei ole weel küpsed. Ma ütlen sulle nad homme.“

„Ja sellegipärast on sulle just täna tshekiraamatut tarwis?“

„Jah!“

„Kuule, siis tulewad inimesele kõikisugu mõtted?“

„Mida mina ei takista. Oma waranduse üle on ainult minul midagi ütelda.“

Arwenõunik silmitses wennatütart kaua, siis tõmbas ta sügawasti hinge, läks oma kirjutustuppa ja wõttis lauasahtlist tshekiraamatu. Kaua pidas ta seda käes ja silmitses seda kitsast hefti. Siis wiis ta selle oma wennatütrele.

„Maria, kui su isa oma asja oma pea ja käte peale põhjendas, siis teadis ta waewalt, mis tshekiraamat on. Ka minul pole seda ega saagi olema. Saab niisama läbi. Ka õigesti ja ausasti teenitud raha küljes kleebiwad mured, pahandused ja uneta ööd, Maria! Esiotsa wiis su isa raha taalrikaupa panka. Ta ütles mulle seda tihti, kui ta juures käisin: mu lapsel peab kord elu kerge saama! Siis kogus sadatuhat sajatuhande kõrwale, aga üleannetuks ei läinud su isa iial — wastuoksa tema jäi selleks, kes ta oli: lihtsaks, kokkuhoidlikuks meheks. Sellepärast hingas ta töö peal õnnistus. — Suletõmme sinu poolt, ja sajatuhanded pannakse sulle ette. Kui sa siis selle raamatu kätte wõtad, siis küsi alati: mis ütles minu isa selle juure?“

Ma tahan loota, selle küsimuse juures wõib su süda alati rahulikult põksuda!"

Arwenõunik istus jälle einelaua juure. Nüüd pidi wennatütär wististi sõnu leidma.

Aga see kortsutas otsaesist, lükkas tshekiraamatu kõrwale ja wõttis ajalehe kätte.

Kümme minutit ootas wanake, siis tõusis ta ohates üles ja läks oma tuppa.

Waewalt oli uks tema taga kinni läinud, kui Maria üles tõusis, tshekiraamatu wõttis ja toast lahkus.

Kui ta aga oma kirjutuslaua ees istus, oli tal ometi, nagu seisaks isa tema taga. Küll tema oleks pomisenud ja pahandanud! Noh, tema ja ta wend ei olnud ju iial kitsastest raamidest wälja saanud. Tema, Maria, aga oli nüüd wälja astunud suurde maailma. See oli ka ema auahnus olnud. See oli selle eest hoolitsenud, et ta hea kaswatuse saanud ja oli teda näljaseks teinud kõrgema laua järele. Ja Hoffmanni weri pidas seda sihti wisalt kinni.

Rahulikult täitis ta ligema tsheki täis, kirjutas oma nime sellele alla, rebis ta raamatust wälja, pani ilusasti kokku ja pistis kirjaümbriksusse. Heller pidi nägema, kui armas ta temale oli. Teod tõendawad ja mitte sõnad!

See südamlük Heller, tema pea pidi muredest wabanema! Suurtsugu ratsakaardiwäe ohwitser pidi nägema ja mõistma, et mitte tema üksi ohwimeelne ei olnud. Ja warsti algas elu tema kõrwal, tema käte wahel!

Ta naeris waikselt oma wana lihtsa onu wälja. No jah, tema ei olnud naise armastust ju iial tunda saanud, wahest ainult mõne poemamsliga wõi kõõgineuuga silmi wahetanud, nagu see ju ikka wiisiks on.

* * *

Arwenõunik oli ka wana Hoffmanni tõugu. Wisaja wintske ja täpipealne. Aga ta peitus tõesti kitsas raamis, oli seal enesel alati hea tundnud ja ustawalt täitnud, mis ta wennale oli lubanud.

Nüüd oli tal wõitlus ees. Kui wennatütär ei kuulnud, ei wõinud ta midagi parata. Wõi ometi? Teda rumaluse eest hoida? — Jah, sa armas Jumal, kudas wõis ta seda? Maria ju midagi ei ütelnud! Ja kui ta wiimaks rääkis, siis oli see wististi juba hilja!

Järeloomõtlikult jalutas ta toas edasi ja tagasi ning raputas ikka jälle uuesti pead. Ah mis, nüüd oli mitte ükski tarwilik huulte torusse ajamine, waid ka wile! Ja kui kindralagent asja kohta waleseletuse andis, ei olnud ka parata. Igatahes oli ta siis kõik teinud, mis wõimalik oli.

Ta pani riided selga ja lahkus majast. Kindralagenti erakontoris puistas ta kõik oma südame pealt wälja. Aga põhjalikult.

"Hm, hm," pomises see aegajalt, ei eksitanud aga oma laudkondlast.

Alles kui see lõpetas, pigistas ta parema ilma kinni.

"Noh, herra nõunik, kas Teie sellest siis aru ei saa?"

Teie arwate tshekiraamatut?

"Muidugi! Kõige lihtsam asi maailmas. Tema on ühe juhtumisteotsija, petise kätte langenud!"

"Jumala pärast!"

"Oo, seda juhtub Berliinis tihti! — Jah, miks andsite tshekiraamatu wälja, enne kui ta Teile kõik ära ei jutustanud?"

"Seaduslikult —"

"Ah mis — seaduslikult! Teie wennatütär oleks ju wõinud Teid kohtusse kaewata! Siis oleks Teil aega olnud. Ja see tähendab palju, kui armastawa neiuga tegemist on. Nüüd minge koju ja wõtke wennatütäre käest tshekiraamat tagasi!"

"Tema ei anna! Mina tunnen teda!"

"Siis on minu teada ainult weel üks tee olemas. Ja üsna kindel ei ole see ka mitte. Teie wõtate salapolitseiniku. Mina tunnen üht niisugust, see nuusib kõik wälja. Ja siis on tarwis neiukese silmad lahti teha, õigemini: tarwis see mehike kaeltagust pidi kinni kahmata ja Moabiti toimetada!"

"Herra Meinhold, astuge, olge nii lahke, selle salapolitseinikuga kohe ühendusse. Kulud kannan, muidugi teada, mina."

Meinhold noogutas pead.

"Ja muidugi, see maksab palju raha. Noh, see on siin kõrwaline asi. Aga selle lolli loo järele minu Kristjaniga, kudas näeb see wälja?"

"Ega's ma seda oma wennatütärele ei ütle! Ja kui ta seda pärast kuuleb, siis wõib ta Teile ja herra Kristjanile ainult tänulik olla."

Meinhold hõõrus oma lõuga ja ütles wiimaks:

"Olgu siis, herra nõunik! Aga ainult sõpruse pärast Teie wastu segan ma ennast sellesse asjasse! Minge nüüd ruttu koju ja kandke hoolt, et Teie wennatütär enne kolme tundi majast ei lahku. Ja kui ta kirju kirjutab: enne kahtkümmet nelja tundi ei maksa neid lasta postile toimetada — saite aru?"

"Ja, aga kui juba ongi —"

"Wõtke kõige pealt tshekiraamat tagasi! Küll siis jälle näeme, mis teha. Midagi ei süüa nii palawalt kui keedetakse. Ja jah, kui neid meheleminemise ealisteks saawad, siis on tarwis kõrwad kakis hoida. Wõiksin Teile oma wane-mast tütrest ka huwitawaid lugusid westa!"

Wähemalt pisutki rahusiatult läks arwenõunik koju. Wennatütär oli alles kodus ja tüdrukud ei olnud kirja postile wiia saanud.

Meinhold aga rääkis oma pojaga.

"Wõib olla, ehk saame asja weel kudagi parandada! Kaks miljoni tasuwad waewa ära. Ja sina wõid näidata, et tubli poiss oled — see meeldib tüdrukutele!"

Selle järele laskis Kristjan ennast wäljateeninud kriminalwahtmeister Wackernageliga telefoni kaudu ühendada.

Pool tundi hiljem oli see juba kohal ja sai omale ülesande. (Järgneb.)

Pärnu perspektiivid.

Pärnu on üks väga algupärane ja armas linn ja teda võiks Eesti Nizzaga ehk Monte-Karloga võrrelda. Viimane võrdlus oleks minu patuse aju arwates kõige kohasem, sest:

Tiilluke on Pärnu linn
kuid magus nagu moosi blinn,
siin on kurort ja meri
ja plikadel keew veri
siin suure au sees juudid —
kõik plikad nende pruudid.
Kas olgu Mann ehk Olga —
ei ükski juuti põlga,
waid kui näeb Shmulket kaugelt
siis kurbtus kaob laugelt
ja Shmulke on ka ilus,
kui pastal plangu wilus.
Ta on nii helde, hea,
ei wastu iial pea.
Ja kui on läbi lugu
ei ta siis tingi sugu
waid maksab ausast kinni,
annab peale sahariini.
Mis sest et raha wale —
ei plika meel pole hale,
sest wõltsitud ka suurest'
kõik leiad tema juurest. . .
Siin moodis on ka kaardid,
kõik weetlewad azardid,
ja mõni shansonetka
ka teab, mis on ruletka.
Siin küll ei tule ette
et mõni hüppab wette,
kes kaotand wiimse raha
ja naise mängind maha —
ta mõne „kõõgi hülge“
siis otsib ja lööb külge.

Pole tarwis tal siis penni,
öökortriks kraawirenni,
waid nagu frant, kes moodis
ta magab Kata woodis,
joob kohwi, „puterprooti“
ja katsub Kata kooti . . .
Siin „paadepark“ on tore
kui paraidisi tare,
seal elajaid on nähe
küll päewal õige wähe.
Prink põõsaid mööda bummeldab
ja laulu joru trummeldab,
ja puu all magab särgita
ja ilma püksiwärgita.
Puu otsa ronib silmad wees
ja alla tuleb pea ees.
Ka wana Brackmanni wahel,
kui roostend ankrud ahel
alleesid mööda wenib
ja „heast ajast“ sonib.
Kuid õhtul kui ju pime,
Siis algab alles ime.
Siis parki kogub kokku
kõiksugu kuldnokku.
Siin Pärnu tähtsad ninad
ja wõimukandjad „minad“
kui wanad keisrid Roomast,
on täis wõetud omast —
nad käiwad ninad püsti
kui tahaks kuud ümber tusti.
Siin hertzogriigi lootjad
ja Wene tsaari ootjad.
Pusillid ja Lewiinid
ja Mikid, Fridolinid,
ja Tõlpid ja Ammended
ja paljud teised banded. . . .
Siin muusik mängib marsi
ja plikad lööwad farsi,

Hirmus draama kahes suures aktis.

(Eesti kinoüleswõtted Tallinnast.)

I. jagu. — — — — —

II. jagu. Worstiwabrikant: „Koera käest pääsesid sa terve nahaga, aga minu käest ei pääse sa enam!“

ja Raba Truss sööb silku
wiskab Schnaps Marichenile pilku.
Siin on kõik nagu taewas,
ehk õigem Noa laewas.
Oh, Pärnu, Eesti Nizza
sul kuluks kase witsa
sa omas heldes süles
kaswatad palju pahna üles.
Su ilus Eesti pale
on puuderdet ja wale.
Sul Saksa hilbud selgas
ja Wene wiisud jalgas,
miks mängid sarnast janti
ja näitled mardisanti?
Sa puruks kisu maske
ja Saksa wammus raske,
tõmba selga Eesti rüüe,
las kõlada wägew hüüe:
„maha Saksa Fritsud, Mikud
ja Wene tshinownikud!!!“

Pärnu on küll wäike ja willets wõrreldes suurte
„ilmalinnadega“, nagu Tallinn, kuid siiski üle
ilma kuulus. Juba wanal ajal oli Pärnu wäga
tuntud ja „paadeparkis“ kaswab praegu weel
puu, mille otsa Juudas enese lontmaaker Mahri

juurest ostetud takuse kõiega üles poos. Ka
Amerika ülesleidja Kolumbus ühes Johan Hirm-
saga käisid tihti Pärnus suwitamas, kus neile
Sunni poolt lõbustuseks suurepäraline tantsu-
plats „Papiniitu“ ehitati. Pärnu kuulus nahk-
sild on keiser Nero ehitatud, kui see Räämal
elas ja Jürjensi worstiwabrikus „Siisseni“ wal-
mistajana töötas. Ka praegu tuleb Pärnus asju
ette, millel üleilmiline tähtsus, ja on isikuid, kes
kuulsad on igas Europa ja Uue ilma nurgas.
Kuulus jõumees Turu Mats on üks sarnastest
hiilgustest. Tal on kaks keldri täit aurahasid,
mis saadud on igasuguste pommipildumiste eest.
Kuid mitte haisupommide pildumise eest, nagu
mõni ehk arwab, waid tühjade jõustikupommide
osawa „käsitamise“ eest. Üks auraha on ise-
äransis tähelpanemise wäärt. Nimelt on see au-
raha puhtast Kihnu kullast ja saadud Wene-Aud-
ru wõitluse eest Hindenburgi toapoisiga. Praegu
Turu Mats enam ei wõitle, waid sööb wärskeid
kartulid sahariiniga, sest et aurahasid ka wiima-
sel ajal on hakatud paberist walmistama — pa-
berit on tal aga küllalt.

Teine tähtis nina on Knoch. Ta ei ole
küll weel üleilma kuulsaks saanud, kuid kui ta

weel paartuhat aastat elab, siis on ta esimene kandidaat. Pärnus tunneb teda aga igaüks. Ta kannab landeswehrlase konksus kakadu noka sarnast nina ja suitsetab Monopoli Mari esimese mehe kõwerawarrega piipu. Ilma elu peale ta suurt rõhku ei pane, waid wantsib mere ääres meeletahutuseks, naisterahwa püksid jalas, kannus palja jala päka küljes ja unistab noorest maa plikast „kellel olep paar nailat wärske woi ja moni wakat kartulas.“ Kolme-aastased poisid haarawad tal wahel kõrist kinni ja tewad kõrwad „üles“ ehk ajawad noaga mööda supelusparki „seni taga, kuni ta puu otsa ronib, nagu Brasilia kirju oraw.

Kolmas tähtis nina on Juurikas. See mees on suure wihmasaju ajal maa peale kerkinud ja kardab sellepärast wett, nagu kass tärpentiini pudelit. Ujuda mõistab ta aga suurepäraliselt, iseäranis nõgese põõsas. Ka laewaasjandust tunneb ta hästi, sest et ta ükskord ühe laewamehega seltsis Raba Trussilt kaks „Postimeest“ ostnud, kus sees laewakäigu teated ära trükitud olnud. Karjuda ja kisada mõistab ta aga kõige ette ja see annab kindlat tunnistust, et ta, kui mitte rohkem, siis ühe korra küla koolimaja aia tagant läbi on käinud.

Ka Pärnu „wintiligents“ on üks „oleng“, mis imestust äratas igas mõistlikus inimeses. Iseäranis Eesti „wintiligents“ (Saksa oma töötab enam kulisside taga ega tiku publikumi nina alla). See „wintiligents“ seisab koos suuremalt jaolt kuradi kangetest meestest. Näituseks, ei tee mingit raskust ühel „ahwukaadil: kaks waati õlut korraga sisse paragrafeerida. See on ta käes kui raamaturiiuli osa „näitleja“ Lenki käes. Ja ka peenem naiseltskond (seisab küll peasjalikult paksuwoitu kohwitantadest koos) ei jää neist Bacchuse mobiliseerijatest põrmugi taha, olgu see „kinnisel kodusel, perekondlises jooming-sööming-olengul“ ehk ametlikul bankeetil. Tõmba aga edasi, Pärnu, tõmba aga edasi, — c'est l'Europe!

Gori.

Juhatus kirjasaatjatele.

(Missugused nad on ja missugused nad peaksid olema).

Praegusel ajal, kus ajakirjandus nii hiiglasuureks on kaswanud ja selle tõttu sulesõda ühteteist ajalehte ära tahab häwitada, tekiwad ka igal pool üle kodumaa sarnased wäikesed isikud, kes küll tähtsad iseendast pole, waid kelle waimusunnitusi kogu rahwas loeb.

Sarnaseid isikuid nimetatakse kirjasaatjateks. Nemad koguwad oma ümbrusest iga juhtumise ja nähtuse üle teateid ja saadawad need enda ajalehele: Muidugi tuleb tähelepanek selle peale juhtida, et kirjasaatjate all mitte niisugusi mõista ei tule, kes näit. kallikesele Mulgi-

maale kirju saadawad ehk ühesõnaga paberit armastusesõnadega määriwad.

Ajalehe kirjasaatja on, nagu õeldud, õige tähtis tegur meie seltskondlises ja nimelt ajakirjanduslises elus.

Tema on see elektrinupp, keskoht, kuhu koguwad igasugused muljed ja wärsked päewasõnumed, kuigi need tihti kõmulised ja waled. Kirjasaatja — reportöör, nagu nad endid wõõrakeelselt nimetada armastawad, jookseb ringi mööda asutusi ja tänawaid ning pistab kohe paberile, mis näeb. Saadud sõnumed saadab tema esimese postiga ära, ja kui need ilmunud, loeb kirjasaatja ridade arwu üle ja saab aasta lõpul honorari kätte.

Et sõnumisaatmine iseendast aga kerge amet on, siis püüawad mitmed, kes wähegi kirjutada oskawad, selle ametiga endile leiba teenida. Kuid paljud ei teagi weel, kuidas selles töös harjuned. Saadetakse toimetustele mitmesugust kõlbmata prahti, mis peagi paberikorwi läheb.

Et aga siiski uutele algajatele sõnumisaatmise alal wõimalikuks teha enam korrapäralisemalt ja õigelt töötada, toon siin neile mõned tähtsad näpunäited ja juhatused, mis häda korral ehk tarwilikuks saawad.

Kirjasaatjatest üleüldse.

Kõige pealt wõib kirjasaatjaid asukoha järele kahte liiki jaotada. Esimesesse kuuluwad kodumaa-sõnumisaatjad, teise kohalikkude sõnumite korjajad. Mõlemitel on küll üleüldiselt ühesarnane töö. Nemad töötawad toimetuste poolt antud juhtnõõride järele.

Kui midagi tähtsat ümbruses sünnib, näit. kusagil heinaküün põlema läinud ehk külas ehal-käimine liiga tihedaks saanud, siis saab kohe sõnumisaatja sellest mõne rea. Kohalik reportöör peab ka igal pool wiibima, sellepärast wõib arwata, missugused pikad jalad tal peawad olema! Kahju, et meie ajal seitsmepenkoorma saapaid pole!

Kuidas kirjasaatjaks hakata.

Kui teie sellele õndsale mõttele tulnud, kah „kirjanikuks“ hakata, peate endile kõige pealt muretsema umbes puud kirjutuspaberit, sest wähemaga ei saa läbi. Küllap see juba kõik ära kulub! Peale selle peab olema teil tubli sulg ja tint. Wiimase asemel ei peaks mitte tõrwa tarwitama, sest ega te, taewake, lehes ometi mõnda taewaliitlast ega sotsi tõrwama ei hakkal!

Kui niisugused ettewalmistused juba tehtud ja teil kindel tahtmine on, et te kirjanikkude hulka kuulute, pöörake otsekohe toimetuse poole esimese kirjaga, milles teie enda soowi, ajalehe juures kaastööliseks hakata, awaldate. Saadeta wä kirja worm olgu umbes järgmine (keelewad selleks, et näidata, kus neid mitte tegema ei pea):

„Austatud toimendus!“

Et mina teie lehe juures kaastööliseks tahan hakata, siis palun mind selleks lugega. Esimene saadetus järgneb kohe. Meie pool on iseäranis laialilagunemas marutõbi, peale selle võiks kirjutada karjakasvatusest ja wiinaajamisest. Ah soo jah, kui palju teie reast maksate? Palun sellest kirjawastustes teatada!! jne.

Peale selle kirja ärasaatmist asuge kohe tööle. Käige wabas õhus ja tundke ennast palawikuhaigena, sest sarnaste kirjade wastuse ootamisel pole see imeasi. Palawiku kõrvaldamiseks wõtke sisse aspiriini, kingaliini, samagronni ja muud.

Sõnumite saatmine.

Ärasaadetud kirja peale juba niipea wastust ei tule — ärge aga ennast sellest äritada laske. Wiibimata hakake sõnumid sepitsema. Siin tuleb nüüd järgmist silmas pidada:

- 1) millest kirjutada,
- 2) kuidas kirjutada ja
- 3) kas üleüldse kirjutada.

Sõnumisaatjad argu ennast ametlikkude asutuste töösse segagu. Nemad peawad enam wäiksemaid, detailsemaid nähtusi silmas pidama.

Et kusagil uus wallakool awatud ehk mõni muu niisugune lugu sündinud — see on liiga ärakulunud aine. Niisama ei maksa ka kirjutada ministrite wahetustest ega õnnetustest ja kuritöödest. Tarwis midagi uut, algupärast, uudist — ja selleks peab kirjasaatja kõiki rahwa hingeelu awaldusi põhjalikult tundma. Waat' see on juba sündmus, kui kraawist porujommis wallawanem on leitud ehk uulitsasilt pool maha kukkumas. Hädakorral aitab ka ilmade kirjeldusest ja taewa all lendawate warest üleslugemisest. Asutawast kogust ei maksa kirjutada. Nendel on oma „kirjutajannad“ ja stenografistikad, nii et te seal ses mõttes küll leiwata jääte.

Iseäranis on tähtis kohaliku informatsiooni korjajal tähele panna, millest kirjutada. Nüüdsel ajal pole tähtis, et sõnum täpipealne ja õige oleks. Peaasi on kõmu. Ainult siis tunnewad lugejad sõnumitest huwi, kui need kõmulised on. Kirjasaatja argu waewaku ennast, et mööda asutusi kolistada ja linnawolikogu koosolekul wiibida. Saab lihtsamalt läbi. Kirjasaatja wõtku ette paaritunniline jalutuskäik — ka sport peaks teda huwitama — ja märkigu kõik üles, mis ta uulitsal näeb. Igast wäiksemast asjakesest saab kohe sõnum. On uulitsad liiga tolmused — tehke märkus; tuleb sulle Kuyberg wastu — jälle märkus; tikuwad maasikad inimeste kõhus haigust tegema — tarwitage juhtumist.

Sõnumid peab wälja mõtlema. Selleks tuleb pärast tähendatud waheaega paar kiilu linna tshekileiba ära süüa ja siis tööle asuda.

Kirjutage, ainult kirjutage. Ja siis wõite julged olla, et teil homse lehe jaoks kohalik

osakond kindlustatud on. Ruumi täiteks wõite muidugi ka ilmasid ette kuulutada ja San Martino de Kastrozza reklaami kuulutustest wäljalõikeid teha.

Kas üleüldse kirjutada?

Waat, see on küsimus, mille peale mul raske wastata. Paljud arwawad, et ikkagi kasulik olla kirjutada, teised jälle ümberpöörduvalt. Igatahes tuleb kirjasaatjaid selles mõttes kahte liiki jaotada: ühed teewad kaastööd paberikorwile ja teised ajalehele. — Walige nüüd ise. Lõpuks mõned sõnumite proowid:

Hooletus.

Mudamülka uulitsal seisab kauemat aega majaloks, kus üks mädanenud seinalaud ammugi waadet segab. Kas ei peaks wõimud niisugust nähtust kõrwaldama.

Lennumasin

keerles eila meie toimetuse kohal, mis õige suurepäraline oli. Nagu selgus, oli see keegi austatud äraeksinud wares, kes Weerenni uulitsa poole lendas.

Linnawolikogu

koosolek on tulewal pühapäewal Kadriorus. Päewakorras järgmise hoosoleku (trükiwiga — koosoleku) kindlaks määramine.

Kerjuseid

on meil õige palju linnas. Iseäranis rohkesti on alati neid Kaarli puiesteel jalutamas näha.

(Nagu näete, on trükipoisid siin suure segaduse teinud.)

Kuulujutt.

Linnas liiguwad jutud, et minister Tõnisson uulitsal autoga sõites pea peale olla kukkunud. Meie wõime kuulujutu tõenäolikkust selles mõttes täiendada, et minister ainult ja sedagi weidi „pea peale on kukkunud“.

* * *

Niisuguse kohaliku osakonna toimetusel saate tingimata nii tähtsaks, et juba „Apollosse“ näitlejaks wõite minna. Parema on juba, et ennast üles poote. Siis seisab teie nimi lehes — ja see on arwatawasti esimene õige sõnum, mille juures kahelda ei pruugi.

Kuid . . . mine tea!

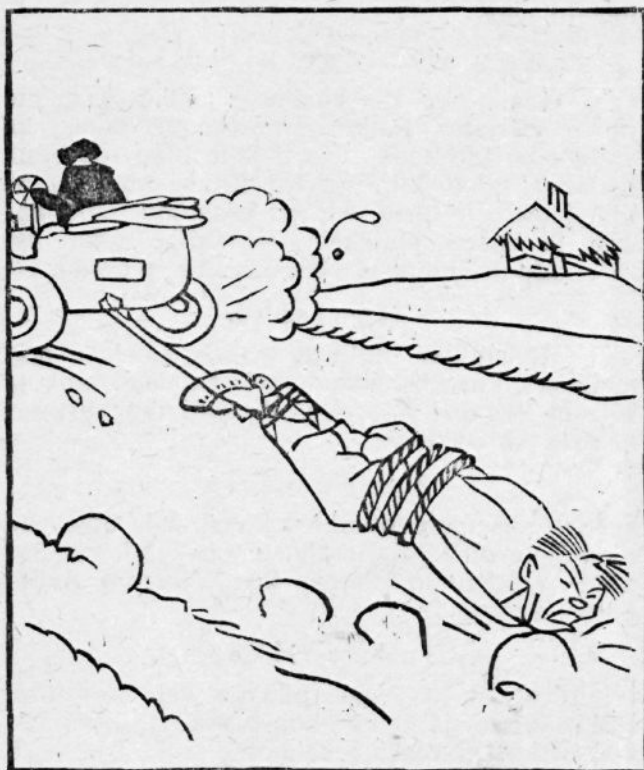
Oswi.

Ninapidi wedamine.

Meie elame ajajärgul, kus kõik endid wäga kergesti ninapidi wedada lasewad. Ja, tõesti, ei ole midagi kergemat selle maakera katusel, kui teist inimest ninapidi wedada. Teie, lugeja, olete

Kudas rahwale maad anda.

(Peaegu Uluotsa süsteem).

Maatamees, kes maad soowib saada, tuleb jalgupidi auto taha siduda ja siis autoga hirmsa kiirusega mööda maad kihutada. Niisugust abinõu tarwitades omandab maatamees maa üle kindlad waated ja loobub utopilisest soowist maad saada.

Kui eelmine abinõu ehk soowitawaid tagajärgi ei anna, siis tuleb maatahtja waiaga maa külge lüüa, et ta põhjalikult maad tundma õpiks ja arusaamisele tuleks, et maa omanik mitte sugui lõbus olla ei ole.

mõistlik inimene. Ma tunnen Teid ammu, olin Teie onuga tuttaw, kuid sellegipärast tean ma, et teid kerge on ninapidi wedada. Te muidugi ei usu seda, sest teid ei ole weel seniajani ükski erakond ega „walitsus“ ninapidi wedanud. Kuid siiski on seda kerge teha, wäga kerge. Te ei usu ja wannute Teemanti habeme juures, et see nii ei ole. Kuid see on nii! Aga mis siin pikka mõttetarkust korrutada. Ma hakkan peale, küll siis näete ise, et mul tuline õigus on.

Nii siis. Kassisaba Priidu oli mees, kes mingisugust nõidust ei uskunud, wanu piruka-eita silma otsas ei sallinud ja igal sellekohasel juhtumisel seletas, et mustad kohad ajalehes midagi muud ei tähenda, kui peatset päikese-warjutust. Muidugi mõista, leidus inimesi, kellel olid põhjalikumad ilmawaated ja kes Priidu seletusega rahul ei olnud, kuid Priidul oli igasuguste tutwuste tõttu tubakas alati prii ja sellepärast ei pannud ta teiste arwamiste peale mingisugust rõhku. Kuid jumala pärast, ärge arwake, et Priidu wabatahtlik tuletõrjuja oli. Ei,

kõigewähematki sellesarnast. Priidu oli ainult üks aus ja õiglane angeldaja ja kui angeldajatel oleks wabariigi proowipalatis proowid peale löödud, siis oleks Priidu tingimata 84 saanud.

Wanal heal ajal kui Kriispel alles majapõletamisega raha teenis ja tütardele kaaawara korjas, oli Priidu Kriispeli juures wanem tulesüütaja.

Mitu maja Priidu oma tegewuse ajal maha põletas, ei tea ükski, ka mitte Priidu ise. Kuid igatahes ei olnud neid vähem, kui wanal Nasarowil karwu habemes, ehk adwokat Hendreksonil auka kiriku kuue sees.

Nüüd aga on Priidu Sinise Risti jutlustaja ja ei põleta enam mingisuguseid majasid, sest see töö ei toida praegusel ajal. Tikud on nii hulluks läinud, et sa neid süütamise juures rohkem ära kulutate kui maja wäärt ja defitsiidiga töötamine ei tee ühelegi lõbu, wäljaarwatud ainult Tallinna linnakinod. Priidul oli ka üks tütar — Adeele. See oli ilus ja armas laps, kuid kõige selle peale waatamata waikib ajalugu

Kudas rahwale maad anda.

(Peaegu Uluotsa süsteem).

Kui ka see ei aita, siis tuleb maatahtja jalgupidi puu oksa külge siduda, hea tuli alla teha ja teda niimoodi 24 tundi rippuda lasta. Siis omandab ta küpsemad waated maa kohta ja jätab omad walmimata ja enneaegsed unistused maast.

Kui ta aga siiski kangekaelne on ja oma kiusu ei jäta, siis võib talle paar jalga maad anda ja kui ta selle kätte on saanud, võib kindel olla, et ta enam norima ei tule.

tema ilmale sündimisest ja ükski Pärnu kingisepp ei tea, kunas ta esimese musu sai.

Ehk küll Priidu Ammende käest iialgi oma hääle eest naela jahu ega kopikat raha ei ole saanud, murdis ta siiski selle üle pead, kudas Adeele mehele sokutada.

Adeele suurt uhkust taga ei ajanud, üheleegi poisile iialgi tühja korwi ei annud, waid kui seda juhtus, siis oli korwi põhjas ikka oma paar pisikest wabariigi kodanikku, kes muidugi weel kusagil kantselais ei teeninud, sõimata ei mõistnud ega ka teadnud, et igale matsile kannus sugugi ei passi.

Ka katsus Adeele ise igal wiisil omale perekonna pead muretseda. Ehk ta küll walgeid pastla paeltest põimitud taldadega kingi kandis, ei jätnud ta üheleegi pidule minemata ja ühtegi taatsu tantsimata. Adeelel oli palju ilusaid sõbrannasid ja kõige ilusam neist oli Piibu Leeni.

Piibu Leenil oli lai tutwuse-ringkond ja paljud teadsid rääkida, et isegi Uulu „pikk Kol-

jat“ Leenil paar korda kosjas käinud, kuid kaup jäänud katki ja „pikk Koljat“ parandada nüüd oma armu noole haawu väikse klaasist pritsikesega.

Kuid Adeelel ei olnud selle asjaga mingisugust ühendust ja sellepärast ei muutnud ta oma ilmawaateid sugugi, waid wärwis nägu teliskivi puudriga ja tegi silmi dramaturg Lenkile.

Kuid Lenk mängib küll hästi ja kaasakiskuvalt woodimadratsi ja puhwetikapi osa, kuid peigmehe osa ei lähe tema käes mitte sugugi.

Wõib aga ka olla, et Adeele tõsise abielu peale ei pretendeerinudki, waid lootis ainult omandada pool-naela waseliini ja paar karpi „Urbiini“.

Kuid kas ta midagi sai wõi jäi ta päris ilma, me ei tea ja wõiks eksimata oletada, et ka sotsialrewolutsionär Piiskar sellest midagi ei tea.

Kuid kes otsib, see leiab. Kui Pirukas oma „Rooma tsirkusega“ Pärnu „jäärmarku“ kolis ja rahwale lõõtsapilli mängides näitas, kudas „ilma kontideta inimene oma konta murrab“,

läks Adeele Piruka juurde Hiina romanside lauljannaks. Ja siin — — — Ahahhaa!! . . . No, armas lugeja, kas see ei ole ninapidi wedamine? Te loete ja loete ja ootate, mis sest asjast wiimati välja tuleb? . . . Ja nüüd teen ma äkiste lõpu! Ei tulle mitte sõnagi enam. No, kas see ei ole ninapidi wedamine, mis? . . . Ahahhaa! . . . Missugune see ninapidi wedamine weel peab olema? Ahahhaa! . . . Ütelge nüüd weel, et Teid ükski ninapidi wedada ei saa! Gori.

Meie igapäewane leib.

(Päewapilklik üleswõte).

Wiimasel ajal on leiwa seest igasuguseid „mittesöödavaid“ elemente leidma hakatud. Leib on nagu suur õnneloos. Kui sa kauplustest wilistades koju lähed, leib kaenlas, siis mõtled sa kogu tee ja murrad pead — mis selle leiwapätsi organismuses täna head on? Ehk on tubli pooltalda, wõi paar pastlaid?

Paljud kiruwad ja söimawad, et see- teine wõtku kõike seda mürtsu, ja kinnitawad, et see ei ole kellegi leib, waid miniatürne wanawara museum. Niisugune seisukoht on aga täiesti ekslik. Kirumiseks ei ole siin mingisugust põhjust, kainelt otsustades, palju ennem wõiks selle üle rõõmu ja headmeelt tunda. Mul on, näituseks, üks tuttav wanamees, kes kõik need leiwa seest leitud asjad ilusasti kokku korjas ja nüüd wanaasj. de kauplust peab ja elab, nagu wana saks. Igas asjas peab mõistma seisukohta wõtta ja see on ju igapäewne teada, et — ei ole paha ilma heata! Paljuid aga huwitab siiski see — kudawiisi need mitmesugused asjad leiwa sisikonda satuwad? Et ma mitte mõni kommunist ei ole, kes ainult oma taskut silmas peab, siis seletan ma selle asjaloo kõigile ära.

Hiljuti sain ma „pasärna“ pidul kellegi Matildega tuttawaks, kes ühes suuremas leiwa- tegemise äris tshekileiwa „instruktoriks“ oli. Plika meeldis mulle suurepäraliselt ja „lisaleiba“ ja „leiwakõrwast“ oli mul ilmast ilma laia wiisi pärast. Muidugi mõista maksin ma wahetewahel selle lõbu tshekkidega kinni, kuid olgu tähendatud, et need tshekid oma olemasolemise eest mitte toilitsewalitsusele tänu ei wõlgne, waid rahaministeriumile. Kuid see ei ole sugugi tähtis, waid peaasi on ikka see, et sel Matildel kena kehaehitus oli ja näokooruke ka kaunis küps, olgugi et ta Selli wallas hingekirjas seisis.

Ma pean tähendama, et mul naine on ja ma wastutaw toimetaja olen. Naine on wäljaandja. Kuid mul on ka kaastöölisi ja wahel juhtub, et naine kaastöölisega arweid õiendab. Niisugusel puhul ma harilikult koju ei lähe, waid õotan kus juhtub. Wiimasel ajal, kui kodus midagi sellesarnast juhtus, seadsin ma oma „operatiw-staabi“ Matilde juures sisse. Matilde

magas köögis ahju peal. Ühel ööl, kui sääsed mind magada ei lasknud ja prussakad kõik suud ja silmad ära okupeerida tahtsid, tõusin ma üles ja hakkasin üle ahjusimpse alla wahtima.

All ürgas leiwategemine täiel aurul. Kaks naisterahwa moodi inimest käänasid taigna rullid labidale ja kaks teist samasugust hämrofriditi pildusid taigunapuntrad ahju.

Asi oli huwitaw ja ma jäin lahtise suuga wahtima.

Igakord kui taigakuhi labidale oli asetatud, pööras punasepeaga operatsiooni juhatajanna teiste poole:

„Noh, kelle õnnepäts see on?“

„See on Mari!“

„Noh, mis sa sinna sisse torkad siis?“

„Tubakakoti! . . . Kes leiab, wõtab mu sügiseks ää!“ Tubakakott torgati leiwa sisse ja päts weeres ahju.

Ja nii kordus see iga leiwa juures.

„Noh, kelle õnnepäts see on?“

„Juuli“ . . .

„Mis sa ootad siis — tee walmis“ . . .

„Jah kohe. . . Kuhu see kannus jäi? . . .

Ah so siin. . . Kes leiab, tuleb mind kohe kamandama!“

„Mis sa siis omale sisse tsuskad, Kata?“

„Wana pastila! . . . Kes leiab, jookseb tagasi waatamata mulle süle!“ . . .

„Aga sina, Triina?“

„Püksi paela! . . . Kes selle leiab, seob end minuga eluks ajaks!“

Iga leiwa sisse torgati midagi ja awaldati kindlat arwamist, et see tingimata peigmehe toob.

Kas sellel ebausul wiguril mingit „tegelikku“ tagajärge on, wõi ei, ma ei tea, kuid igatahes annab ta tunnistust, et meie „leiwatöösturid“ ideelised ja puhtad inimesed on — vähemalt hingeliselt, ja sellepärast ei maksa neid nii karmilt süüdistada.

Gori.

De facto ja nõnda edasi.

De facto, — see ei ole mitte mõne laada palagani, ega saapamaäre nimi, nii kui ehk paljud mõtlewad, kes wäljaspool poliitikat on elanud ja isegi meie Eesti ajakirjade artiklid ei ole lugenud. See on sula eestikeelne sõna „tee fakti.“

Mustasajalised wenelased ja landeswehr kahtlewad Eesti iseseiswuse juures. Nemed wae- sekessed loodaw ühist, jagamata Wenemaad ja Balti hertsogiriiki, mida, muidugi mõista, liidulased ninasse ei wõta. Eestist on aga Pariisi rahukongressi tagatrepil nii mõndagi korda juttu tehtud, mis meile kõigeparemat lootust tulewiku peale annab.

Meie näeme, kuidas meie head liidulased Eestist otse üllatatud on, Olgu see lina, lina

seeme, sigadekaswatus ehk kõige lihtsam mets, — kõigest tunnewad nad suurt huwi ja wiivad proowiks neid Eesti „maa rikkusi“, et näidata oma rahwale Eesti suurt, loowat tööd.

Meie liidulased on weel paremad kui n õni hea südamega joodik isa, sest nad muretsewad meie eest kui Amerika kingitustega wäljajagaja komisjon waeste laste eest. Kes jõuaks praegusel kallil ajal niisugusi kingitusi teha kui meie liidulased meie riigi lastele teewad?

Wanemad lapsed saawad oma aastatele wastawad kingitused; neid wõetakse wahel jutule, antakse paberossi ja wiina, isegi automobiliid saadetakse neile, sest nad aimastawad lasteaias wallatades riigiisiasid mängida. Nooremad poisslapsed, nagu harilikult ikka, tahawad sõda mängida, seepärast saadetakse neile suurtükid, pussid, pussid, kuulipildujad ja munder. Nüüd wõiwad nad sõda mängida ööd ja päewad. Selle eest on ka meie liidulased hoolt pidanud, et meil kõhud tühjaks ei lähe. Kui seda juhtub, siis antakse leiba ja heeringat, mis küll wahel hapuks on läinud, kuid südant hästi karsitab. Otse imestama peab nende hoolsust ja arusaamist laste hingeelust sõjamängus, ehk nad ise küll kunagi sõda ei ole mänginud (neid huwitab palju enam pimesikumäng).

Noored tütarlapsed mängiwad ka liidulaste poegadega, nii kui süüta lapsed, papat mammat. Igas asjas näeme meie selgesti, kuidas meie head ja ausad liidulased kõigiti meile wastutulelikud on. Meie keele üle tunnewad nad suurt huwitust ja kui meie noored diplomadid, kes muidugi wilumata omas ametis, neilt iseseiswust lähewad norima, siis wastab heasüdamline liiduriigi mees: „Ja, ja — de facto!“ Muidugi tahab tema kui suur Eesti austaja ka Eesti keeles wastata: „tee fakti.“ Kuid neil on keel kange, seepärast siis kõlab ka nende suus „tee fakti“ nii wõõralt: de facto. Meie diplomadid sellest aga kuidagi aru ei saa ja jätwad faktid tegemata.

Sõda punaste wastu, see on liidulastele tähtsuseta asi. Mis puutub see neisse, kui meie oma isamaad kaitseme, meie isamaa wõib ju ka Suur-Wenemaa autononne osa olla. Pealegi oleks see Wilsoni „rahwaste waba enesemääramise õigusega“ kokkukõlas!

Streigiwabaduse kitsendamine ei puutu neisse, pealegi kui seda meie eneste „tõeliste juhid“ on heaks kiitnud ja selle maksmapanemist igatepidi toetawad.

Moderni Europa demokratia ei puutu ka neisse, sest kõik see kupatus ei ole muud kui ainult naha küsimus, mida faktiks Eesti iseseiswuse saawutamiseks ei wõi tarwitada.

See on keeruline asi, selle fakti tegemisega, sest kuulsal ülesleiduste maal Amerikal ei ole seda retsepti ka. Kus on Eesti „Orleani Neitsi“, kes faktisid teeks, et me iseseiswaks saaksime? Kus?

H. Barrisono.

Wäiksed küsimised.

(Järelmõtlemiseks kõigile).

Mispärast saawad waesed lapsed ilusat wedelat suppi, mis Härjapea jõe weest sugugi taha ei jää, kuna rikaste lastele paksu putru antakse, mis söögiisu kuni järgmise päewani ära ajab?

Mispärast heeringad, mis toitluswalitsusele saadetud, mädanenud on, kuna ärimeestele saadetud „towar“ hea ja aus on?

Mispärast mõned erakonnad mõisnikkudele maa eest tasu tahawad maksta, kuna wargale warastatud asjade ärawõtmise puhul mingit tasu ei makseta?

Eesti enamlased tolgendawad põõsa all. Aga Eesti landeswehrlased? Kas nende koht ei oleks ka mitte põõsa ehk wõlla all tolgendada? Wõi on nad mõne kaitse all?

Mispärast on mõnel „tähtsa nina“ onupojal mitu ametit, kuna teisel ühtegi ei ole?

Mispärast me Inglismaalt raha laenuks ei saa, küll aga wanu püksa ja särka?

Mispärast Lehri tantsukoolile luba anti uuesti „tegewust“ alata? Ehk on see Inglis pilli järele tantsimine?

Puskari tegijad wõetakse wastutusele. Mispärast Ants Puskari wastutusele ei wõeta, sest tal on kaks poega ja kolmas tuleb warsti?

Mispärast Pärnu lilledüüjad neiud peale pidu, kus nad hästi kaubitsenud, uued sukad ja kindad omale ostawad?

Mispärast Pärnu „paadepargis“ kõik kõrwalisemas kohas olewad pingid kiiguwad? Gori.

Kawal kütt.

Noor jänes hõiskas wanale:
„Kas tead, oh armas isa,
nii halb ei ole inime
kui tõstetakse kisa.“

Ta täna tappis rebase
ma ise nägin seda;
ta surmas meie waenlase
ei enam karda teda.

Nüüd wabaduses elame,
ei kartus enam paina,
kui lähme oraspõllule
ehk sööme ristikehina.“

Kuid wana ütles pojale:
„Ei inimest sa tunne,
ta on niisama metslane,
kui teised olnud enne.“

Ei meie pärast inime
me waenlast kinni püüa;
kui häwitaks meid rebane,
siis kütil poleks süüa . . .“

„Kiisu.“

„Wiru“ siluetid.

„Armsakene lähme... kõigest 5 marka...“
 „Mulle ei meeldi su nina.“
 „No, kas sa 5 marga eest siis veel meeldiwat nina kah tahad saada!...“

„Lubage, ma puhastan.“

Sotside poliitiline politsei.

Ajalehtede teadete järele, kui need õiged on, aga mitte kuulsaks saanud kõmulised, asutatakse meile poliitiline politsei. Waat', see on kena tubli täkk, mida sotsid ministrite toolidel on suutnud wälja aududa.

Poliitiline politsei astub wõitlusesse sise-mise waenlase — enamuse vastu, et seda häwitada. Seda pahet kawatses Oinas likwideerida, kuni portfelli kaotas. Nüüd astub Hellat näitelawale ja tahab Oina tegewust jätkata, muidugi mitte nii hellalt kui Oinas seda tegi. Kas ta selle projekti täide wiib, näitab tulewik. Kuid mees, kes selles peasa mängib, on igatahes mõne püha Pinkertoni auraha wääriline ja Asewi õnnistuse ära teeninud.

Paneb imestama, miks mõni teine minister „sotsialist“ waremalt selle demokraatiliselt aate peale ei ole tulnud? Kas on see siis üleüldse tähtis, et nimelt siseminister sellele asutusele põhja alla paneb? Seda wõib niisama hästi ja veel paremgi töö ja hoolekande minister teha, sest sellega wähenmaks ta tööta nuuskurite ja wõmmide hulka, kuna ju kantseleid ja otdelenijed tubli jao onupoegi ja täditütreid tarwitawad.

Ei saa salata, et poliitiline politsei just praegu tähtis on. Veel tähtsam, et sotsid seda asutawad. Poliitiline politsei, sotsidega eesotsas, on muidugi sotsiaalne asutus, mida nemad ainult

erakorraliste aegade surwel demokraatiliselt wabariigis asutama on sunnitud. Selles on ainult sisemised waenlased oma koledate tegude ja paljastustega süüdi. Näituseks wiimane põrandalune schrapnell: W. Kingiseppa kiri K. Astile. Jah, olgu see kõige wäiksem ussikene, ta tõstab ka oma pead waenlase vastu, miks ei pea siis „suured“ Tööliste partei juhid seda tegema?

Poliitiline politsei on kui tulewase Eesti õnnepant, mis meile uut paremat ja palju demokraatilisemat tulewikku tootab. Ole siis terwitatud, „Sotsiaalne poliitiline politsei“.

Kas Poliitiline politsei ka Asutawa kogu, ministeriumide, rekwireerimiste komisjonide, wälisaatkondade, Tööliste partei ja teiste wabariigi asutuste politikat walwab, on teadmata? Kuid raske tahab see olla, meil on wabariik, kus „walitsejatel“ piiramata wabadus on.

Poliitiline politsei, kui ta saab asutatud, siis muidugi osakondadega üle maa, mis meie maksude maksjate kollektiooni ühe uue wärske maksu juurde toob, mis kahtlemata ühiskondliku otstarbe peale läheb. See on demokraatia, mis ewolutsiooni teel ikka rohkem ja rohkem ühiselu peale üle läheb ja sotsialismust meile ligemale nihutab. Kui meie tubliste oleme „warustatud“ tolli-, tempel-, sissetuleku- ja teiste selletaoliste maksudega, siis oleme meie sunnitud, et kõigi nende maksuarwete vastu „wekselt“ saada, oma palgale lisa nõudma ja siin on

„Wiru“ siluetid.

„Inglis sigaretid.. Ostke Inglis sigaretta...“

„Armsakene... puhastan... Inglis sigaretid... kurat! aga kus on mu uur, slipsu nöel ja rahakott?...“

poliitilistel nuuskuritel hea lõikus, sest kus palga kõrgenduse nõudmine, seal on kindlaste enamlus mängus! Kas ei ole see tore aparat? Meie nõuame palka, et ühiskonnale tema maksud ära maksta võiksime ja ühiskond areterib meid seepärast, et neile palka nõuame. Demokratiline paradoks! See on kõik ju väga hea ja armas, see poliitiline politsei, kuid miks puudub veel sotsiaalne „hoolitseja“, kes selle eest hoolitseks, et isikutele tihtise süüta istumise eest päevapalk kätte muretsetakse ja „surma“ korral perekonna toitja eest teatud pea maksu ära õiendaks.

Ehk katsuvad meie mõned „riigimehed“ selle küsimuse kallal ka weidi pead murda, sest see huwitab rahvast rohkem kui kogu see poliitiline politsei oma demokratiliste põhjasmõtete asutajatega ja sotsialistlike nuuskuritega.

H. Barrisono.

Wäikesed wärsid.

Waat, lõbusid meil küllaltki on soojal suwe a'al.
Kas lähed Piritalegi,
et suwitada maal.
Ehk pudel kwassi ostad siis,
see wana, endne harjund wiis.
Ja Harjuwärawmäele sa
läed muusikat kord kuulama.
See wäike lõbu selle ees,

mis tundnud elus iga mees:
Kui suweõöl sa jalutama
läind preilikesega,
siis kaitseliit teid talutama
on pogrissse nii hoolas ta!

*

Meil Inglismaalt ju iga päew
küll tuleb laewasid,
kel kaasas suhkur, jahu koorm
hulk tuhat puudasad.
Inglismaa on üle kõige
kasulik, kasulik:
warsti tuleb suurem saade
neeGRID Eesti neiule!

*

Ei juudid pole kordagi
weel Eesti sõjas käind,
waid igalpool ja rohkesti
küll hulkumas sa näind.
Kuidas juut wõib minna sõtta —
see ju wõib ta elu wõtta!

*

Mõnel wäksel lapsukesel, seda teate,
kui ei oska süüta, kukub maha lusikas.
Mõnel erakonnal, lehel — teadma peate! —
pandaks tihti — hullem weel, kui lapsel —
kurku — rusikas!

*

Linnawolikogu teeb küll, räägitakse, palju wigu
ja ta töögi pikkamisi läeb kui tigu.

Aga kui kõik nagu kord ja kohus aegsalt läeb — wead kinni waabataks . . . Ja — kes neid näeb?

*

Käes warsti sügis, linna tänawad
meil õhtuti on hirmus pimedad.
Wõiks armsa kuu sealt taewast alla tuua
ja tema Kassisaba laternposti puua:
Siis waigust küllalt, pole nurinat!

*

Meil maid ja rahwaid okkupeeritakse,
ja merepinda ka mineeritakse.
Meil nülitakse, marodeeritakse,
me riigimehi parodeeritakse,
ja Kadriorus ka spatseeritakse.
Meil loomi, naisi rekwireeritakse
ja trükikode sekwestreeritakse.
Siis põllealust rewideeritakse.
End enamlasteks markeeritakse,
ehk wõlakohust imiteeritakse.
Meil õige wähe reklameeritakse
ja linnamaksu ignoreeritakse.
Meil iga kahtlast aresteeritakse
ja lehti hoolsalt ka tsenseeritakse.
Me näitlejatel' aplodeeritakse,
kuid Aawikut meil ainult — weeritakse!

*

Warsti kaob Eesti rahwas —
sest et tulew sugu wahwas —
Eesti neiu selle ema:
must ja neegri-tõugu tema! O s w i.

Nõudelised õpetused „Siuru“ ja teiste samasuguste raamatute lugemiseks.

Nüüd, kus „siurutamine“ „Siurust“ enesest alates ja iga wäiksema praeguse aja kirjanduslise wäljaandega lõpetades sihikindlalt maad on wõtmas, wassitakse Eesti keelt pookides sellele igasuguseid wõdrakeelseid ja „siurumõteliselt“ „algupäraseid“ sõnu külge.

Kuna see „algupärasus“ tihti otse taewapäralt mõistet tarwitab, — et „Siuru“ meestest sünnitatud sõnadest aru saada, seks on tarwis kas kõik „keeleteaduslised sulesünnitused“ läbi lugeda, trükitooline olla ja „Siurut“ ning „Odameest“ laduda, ehk mõne elukutselise „Siuru“ mehe juures kojamehe ametit pidada.

Aga et mõnele, kes „Siuru“ keeles alles wilumata ja kogemusteta, juhtumisi mõni sarnane wäljaanne posse juhtub, siis tahan siin juures neile head õpetust anda, et mitte asjata elukardetawasse seisukorda sattuda.

Kui mõnele, kas meelega ehk kogemata mõni „Siuru“ wäljaanne pihku juhtub ja ta teda, juba lihtsa huwitustunde pärast lugema hakkab, siis ärge ta tehku seda mitte ilma et oleks neid näpunäiteid kõrwale jättnud, mis ma siinkohal juurde lisan.

Kõige pealt kui mõni sarnane raamat kätte juhtub, tuleks see raamat ise, ehk wähemalt ta kaaned saltranorganilliniaga üle wõõbata, siis tuleks esimesele leheküljele sinise pliiatsiga punane rist teha, aga hästi wäljapaistwale kohale. Peale seda tuleks raamat enese ette lauale panna ja iseenese kallal üks wäikene operatsioon toime panna.

Wäga wõimalik, et nende „keeleeuenduste“ ridade lugemise juures kõht lahti läheb. Ja et seda ära hoida, on tarwis pool naela rohelist seepi ära süüa, mida saab laste piima tšehkiga igast rohu- ja wärwikauplusest

Siis tuleks suulagi „samogonniga“ ära määrada ja pahemal pool suu nurgas tükike tšehki leiba hoida.

Hamba augud wõiks pürokselliini täis toppida ja juuksed ä la doppelt null ära lõigata.

Nina nuusa ega aewastada lugemise ajal ei tohi.

Kui mõni sõna liig raske wälja öelda on ja temast üle ei saa, siis peab tema ümber pliiatsiga Joh. Faber № 2 must joon tõmbama, — siis saab üle.

Kui raamat läbi on, siis tuleks wiimane lehekülg heeringa soolwees ära niisutada ja söega must rist peale tõmmata.

Raamat ise tuleks peale seda kärnatõbiste hobuste rawitsejate käte kolmeks päewaks „puhastamiseks“ anda; — peale seda wõib raamatut igal ajal kahjutalt tarwitada.
Leon Hart.

Õpetus noortele meestele, kes abielusse tahawad astuda.

Kui keegi noormees abielusse tahab astuda, siis peab ta peasjalikult järgmiseid õpetusi ja juhtnõore silmas pidama.

Kõige esiteks, kui kellegile nooremehele naesewõtmise mõtte pähe peaks tulema, peaks ta ühe sündsä, meeldiwa neiu wälja walima (ilma kellela asja kuidagi toimetada ei saa) ja sellega tutwust püüdma sobitada. Kui tutwus juba kõige wähemalt ühe õõ ja kaks päewa kestnud, peab noormees neiuiga sündsäl kohal, kahekesi olles, tema ette põlwili langema, sõnadega: „Maail (Liisi, Leena, Juula, wõi kuidas ta õige nimi on) ma armastan sind! Saa minu omaks . . .

Ja kui neiu tema ettepanekuga nõus on ja talle mitte ühe „heleda“ mõõda „sihwerplati“ ei wiruta, siis wõib noormees tõsise näoga pulmadest ja na' ääri weeri ka kaasawarast hakata rääkima. Kui omawahel kõik juba „korras“, siis peab noormees neiu (õigemini: pruudi) wanemate juurde minema ja nende käest tütre kätt paluma, — wiisakalt igatahes. Peale kihlusi tuleks pulmapäew kindlaks määrata ja mõrsja wanemate käest suurem summa raha „wälja pressida“ pulmapäewa ettevalmistuseks.

Selle rahaga wõiks sõpradega „wiimseid poissmehe päiwi“ elada, mille kestwus aga üle kolme päewa ei tohi olla.

Paar päewa enne pulmi tuleks kõik omad wõlausaldajad mõrsja wanemate juurde saata, et nad kõik „poissmehepõlwe“ „lollused“ Eesti wõlakohustustega wälja maksaks.

Pulmapäewaks tuleks kolm waati „samogonkat“ muretseda, et pulmalistel mitte „aeg igawaks ei läheks“.

Peale laulatust tuleks naesele kolm „tähtsat“ küsimust ette panna. 1) kas ta ikka tõeste sind armastab, 2) kas ta isal siis tõega rohkem raha ei ole ja 3) kas ta ka lapsi armastab. Kui noor naesemees kõigi nende kolme küsimuste peale rahuloldawad wastused on saanud, siis wõiks ta rahulise südamega „ammaemanda päewaraamatu“ läbi lugeda ja nalja pärast naesemehe elu peale hakata mõtlema. Tõsiselt aga ei maksa selle peale kunagi mõelda.
Leon Hart.

Wabaarmastus.

(Üks kurb-õpetlik lugu noorestmehest, kes minu kehas elab).

See oli Nelipühi laupa,
kui ma tegin kosjakaupa.
Kaup sai tehtud, kombed jättes,
wabaarmastuse mõttes.
Laulatus see on wormalsus
mida ei salli liberalsus.

Pealegi on süda sapil,
et pead maksma see eest papil'.
Selle rahaga wõib aga
osta samagonka laga
ja siis ise laulu lasta
nii, et kammer kajab wasta!
Noh, ja plika kõige jõuga
oli päri minu nõuga.
Ja siis elu läks, mis möllas
wabaarmastuse tõllas.
Naine rahul oli muga,
ma ka kiitsin suure suuga . . .
Seal ükskord — wat, kus fokus!
seal ükskord — wat, kus pokus —
Tulen õhtul kodu „kuntrust“,
näen, et naine —, wõtaks lontrust!,
sõduriga woodis magab,
magust armu wilja jagab!
Tahtsin wedada paar kinki
puuga mööda istepinki,
aga käe ta kinni püüdis:
kurjalt mulle silmi hüüdis:
„Sul ei ole õigust mingit,
mis sa, tatikas, siin tingid?

Sinuga ma wabaabi elus elan, wana karu,
temaga aga seaduslikus, saad sa aru? . . .
Gori.

Meie aja armuwiin.*)

(Wiis on „Lõbusast lehest“, wõi kust kuradi kohast — ma ei tea ka õieti ütelda Wilistada mõistan küll).

Itzik:

Ilus laps,
armas laps,
armuwiina mul üks naps
anna, ma õrnal palun sind
muidu mul janust lõhkeb rind!
Ellake,
hellake,
wäikene kallis kullake,
miks mind nii kaua piinad sa,
rahusta armuwiinaga!
Kui trööstid mind
ma ka sind,
wäike lind,
iial ei saa
tasuta
jätta ka
waid ta un ära kõik!

Ella:

Armas juut,
das is' kuut,
ma küll pole sinu pruut,
kuid sul siiski keelata
üht wäikest napsi ma ei saa!

Itzik siin
armuwiin
magus, nagu sahariin,
wõta ja joo, ma ei keela sind,
kuni jääb rahuliseks rind!
(Itzik joob armuwiina karika tühjaks, sülgab siis
ja läheb minema.)

Ah see wiin
teeb mul piin'
see on ju nagu terpentiin!
Mõtlesin ma, et on see eht
aga see on samagonka praht!

Ella:

Oh, sa sant,
wat kus jant
Itzik tasuks mulle and
„napsi“ eest puha waled margad,
küll on need juudid ikka wargad!

Gori

Halastaja Eewa.

Ma Jumalale ütlesin:
„Oh, wõta wastu mind,
sest elust juba wäsisin,
nüüd igatsen ka sind!“

Kuid Jumal wastas minule:
„Sul kurjus südames —
sa saatanale kohane,
kes põrgu peremees!“

Siis saatanale ütlesin:
„Oh, wõta wastu mind;
su kasuks ikka töötasin
ja suureks kiitsin sind!“

Kuid saatan wastas: „Waletad!
Kõik juba teada mul.
Et kumardasid Jumalat,
siis ust ka näitan sull!“

*

Kas tõeste nüüd, ma patune,
jään siia hädaorgu,
sest kinni pandud minule
nii taewas kui ka põrgu?

„Ma õnne katsun Eewaga
sest tal ju naise süda?“
Nii mõtlesin, nii tegin ka,
ja palusin siis teda:

„Kas minu peale halastad,
oh, Eewa, palun sind?
Kõik wägewad mind põlgawad,
ei wõta wastu mind.“

„Oh, tule!“ hüüdis Eewake
„Ma lepitan su süüd!“ —
Siis langesin ta rinnale —
ja päästetud ma nüüd . . .

„Kiisu.“

* Tõesti sündinud lugu Pärnus. Juhin miilitsa tähelepanemist selle peale.

Teelahkmel.

Minu kallis „oinakene“ on kahjutaks tehtud ja minu armas Kingissepp põõsa alt plehku pistnud. Ei ma tea, mis nüüd peale hakata?

Tooge langenud sõdurite näopilta

„Teaduse“ kirjastusele Harju ja Rüütli uulitsa nurgal 46/15, avaldamiseks.

Langenud kangelaste pildid ilmuvad esiteks rahva ajakirjas „Meie Matsis“ ja pärast „Eesti vabaduse sõja mälestuse albumis.“

Tehke kauakestvaks oma langenud sugulaste ja tutvate mälestus.